

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: حسین مرادیان، ۱۳۹۰

قلمرو عرف در عقود و ایقاعات

اجتماعات انسانی همواره با حقوق همراه بوده و حقوق پیش از آن که قانون‌گذاری به وجود آید، به صورت روابط ساده بین آدمیان و به گونه‌ی عرف و عادت، بین آنان جریان داشته است. عرف پدیده‌ای اجتماعی و بیانگر اراده‌ی اجتماع می‌باشد. این پدیده (عرف)، پدیده‌ی نوظهوری نیست که حقوق دینی بر کشف آن نایل و یا بر حقوق دینی تحمیل شده باشد. دانش فقه و حقوق از دیرباز با این پدیده آشنا بوده است. عرف، قدیمی‌ترین پدیده‌ی حقوق است که به عنوان مظهر و جلوه‌گاه حقوق شناخته شده است.

جامعه و پدیده‌های آن همواره در حال حرکت و تحول هستند و هر قانونی که بخواهد با این جامعه پویا و متحرک همگام شود به ناچار باید پویایی و تحرک داشته باشد؛ پویایی و تحرک هر قانونی در سایه‌ی توجه به عرف جامعه و پدیده‌های آن حاصل می‌شود. از آنجا که فقه با جامعه و زندگی مردم سرو کار دارد و عرفیات جامعه نیز در اثر تغییر جوامع به مرور دچار تحول و دگرگونی می‌شوند و عرفیات قدیمی جای خود را به عرفیات جدید می‌دهند، فقه اگر بخواهد همراه و راهبر جامعه باشد و آن را سامان دهد، باید احکام و قوانینی را صادر کند که هماهنگ با جامعه و نیازهای روز باشد؛ بنابراین باید به عرف و آداب و رسوم جاری در زندگی اجتماعی مردم توجه و احاطه کامل داشته باشد؛ چرا که این عرف است که همواره قوانین فقهی و حقوقی را تفسیر و تعدیل کرده و آنها را از توقف و ایستایی باز داشته و به تحرک و پویایی وا می‌دارد و منطبق بر نیازهای جامعه می‌کند. در رساله، به مفهوم عرف و قلمرو آن در عقود و ایقاعات اشاره خواهیم کرد.

کلیدواژه‌ها: عرف، عادت، عقود، ایقاعات، فقه، قانون مدنی

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۴۰۷۸۸۲۰۱۸

تاریخ دفاع: ۱۳۹۰/۱۱/۲۰

رشته‌ی تحصیلی: الهیات و معارف اسلامی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: سید رضا افتخاری

استاد مشاور: منصور امیرزاده جیرگلی